

Reisbrochures beschrijven de Hebriden als de laatst overgebleven wildernis van Groot-Britannië, met de mooiste landschappen en de puurste lucht van Europa. Na deze fietstocht zou ik daar nog aan toe willen voegen: de meest eindeloze ruimte en de meest vredige stilte. En vriendelijke mensen!

→ Tekst en foto's: Guido Vandroemme

Klippen bij Kilt Rock op het eiland Skye.

Eilandhoppen op de Hebriden

Ferry

Vanop het achterdek van de ferry zie ik de haven van *Oban* kleiner worden. We varen de Sound of Mull in, de smalle zeestraat tussen Morvern en Mull, op weg naar South Uist. Ondanks de stevige bries blijf ik buiten om naar de landschappen te kijken die aan weerszijden van de boot voorbischuiven. De overtocht duurt vijf uur, maar die zijn in een wip voorbij, zo mooi is het steeds wijzigende schouwspel van zee en eilanden. Om 21 uur legt de ferry in *Lochboisdale* aan. Gelukkig is het maar anderhalve kilometer fietsen naar de gereserveerde B&B. De bazin is gewend om gasten op dit late uur te ontvangen.

Majestueus

Wanneer ik 's morgens de gordijnen opentrek, kondigt een voorzichtige zon een mooie dag aan. Na een stevig full Scottish breakfast rijd ik de weg op naar het noorden. Verdwalen kan niet, er is slechts één weg. Rechts liggen donkere desolate bergen en links het 'machair', een drassig grasgebied met grote en kleine waterplassen. Na de Vikingen heersten vanaf de 9de eeuw de Schotse clans over de Hebriden. Een 'cairn' met gedenksteen markeert de plaats waar het geboortehuis van Flora MacDonald, een heldin in de geschiedenis van deze clan, heeft gestaan. Een beetje van de weg af ligt Loch Druidibeg

met een natuureservaat waar wilde Eris-kaypony's vrij rondlopen. Dit met uitsterven bedreigde ras breidt zich langzaam weer uit. De dieren zijn niet schuw en een nieuwsgierig veulentje komt zelfs aan mijn fietstassen snuffelen. Ik voel me heel klein in dit majestueuze landschap. De stilte is oorverdovend. Een tapijt van bloeiend Engels gras kleurt het machair lichtpaars. Moeraspluis legt daar witte accenten in en er groeien ook kleine wilde orchideeën. Het kleurspel van azuurblauwe zee, witte stranden, heide- en moerasland met waterplassen en kristalheldere 'lochs' tussen donkere bergen wisselt voortdurend.

De stilte is oorverdovend aan Loch Druidibeg.

Graftombes en turf

Op een rotsachtige hoogte in het machair ligt de ruïne van Trinity Temple, een 13de-eeuws klooster dat ooit een belangrijk Europees studiecentrum was. Hier vond de legendarische Battle of Cairinis plaats tussen de lokale MacDonaldclan en een groep McLeods van het eiland Harris. Vrijwel alle MacLeods werden gedood. Het slagveld wordt daarom 'Feith na Fala' (Zee van Bloed) genoemd.

Op de Hebriden zijn vele bewijzen van prehistorische bewoning. Met wat zoeken vind je op North Uist Pobull Fhinn, een cirkel van 48 stenen met als decor Loch Langass en de donkere bergmassa van Beinn Langass. Vlakbij ligt een enorme steenhoop tegen een met gras begroeide heuvelflank. Dat is Barpa Langass, een vrijwel intact gebleven gekamerde grafombe uit het Neolithicum (ca. 3000 v. Chr.).

In een weide langs de weg liggen hoopjes vreemdsoortige zwarte blokken in lange rijen. Het blijken drogende turfplaggen te zijn. Ze zijn afgestoken van de veenrichel even verder. Turf is hier nog een veel gebruikte brandstof, vertellen de eilandbewoners.

Gouden Weg

Een bord duidt aan dat ik de ferry pier van het eiland Berneray nader. Net als ik begin te twijfelen of er in deze godverlaten uithoek wel ferry's varen, zie ik voorbij een bocht het hagelwitte dek van de boot. De kleine ferry vertrekt precies op tijd. De kapitein laveert zonder aarzelen door de wirwar van eilandjes in de

**Af en toe passeer ik
een klein gehucht,
meestal met onleesbare
plaatsnamen in Gaelic.**

Sound of Harris en zet ons af aan de pier van *Leverburgh* op Harris. De enige autoweg van het eiland loopt langs de relatief vlakke westkant naar het noorden. Ik kies echter voor de Golden Road, een op en neer golvende eenbaansweg langs de met mini-fjorden doorsneden oostkant. De aanleg ervan moet veel geld gekost hebben, getuige de naam. Voorbij elke bocht ontvouwt zich een nieuwe postkaart: grillige inhammen diep landinwaarts, grijze rotsen,

blauwe zee, heide, donkergroene berghellingen. De zwaarbewolkte lucht geeft het geheel iets mystieks. Af en toe een klein gehucht, meestal met een onleesbare plaatsnaam in Gaelic.

Bergen

Het stadje *Tarbert* ligt op de landengte die Zuid-Harris met Noord-Harris verbindt. Als ik daar in een kruidenierswinkel wat proviand koop, merkt de winkelierster mijn fiets en vraagt vriendelijk: "Are you going over or coming down?" Het duurt even, voordat ik de betekenis van haar vraag begrijp. Noord-Harris bestaat hoofdzakelijk uit bergen. Op de moeizame klim naar een bergpas volgt een welkome afdaling, maar meteen komt

Eilanden aan de rand van de zee

De Hebriden zijn een langgerekte eilandengroep voor de noordwestkust van Schotland. Het woord zou afkomstig zijn van het Noorse 'havbredey', wat betekent 'eilanden aan de rand van de zee'. Van de ongeveer vijfhonderd eilanden zijn er slechts een honderdtal bewoond. De voertaal is nog steeds het Gaelic.

De afdaling van de Quiraing op Skye.

De steencirkel Pobull Fhinn met in de verte de Beinn Langass.

de klim naar een volgende bergpas, en nog een, en nog een... Op het hoogste punt stop ik even om te genieten van het uitzicht op Loch Seaforth. Je kan door de fjord heen kijken tot aan de zee, 6 km verder. Tijdens de afdaling naar Lewis begint het te regenen. Jammer, want hier ligt het hoogtepunt van de tocht: de Callanish Stones. Dit prehistorisch complex van enorme rechtopstaande platte stenen is even indrukwekkend als Stonehenge.

Het prehistorische complex van rechtopstaande platte stenen is even indrukwekkend als Stonehenge.

In de B&B zorgt de smeulende turf in de kachel voor welkome warmte. De eigenaar heeft speciaal voor mij verse scones gebakken. Bij een kop hete thee bespreken we waarom een Vlaming helemaal alleen op de fiets in de regen door dit woeste landschap trekt.

Scones

De rammelende luiken en tikkende regendruppels op het dakraam voorspellen de volgende ochtend niet veel goeds. Na een stevig ontbijt bind ik de strijd aan met de noordenwind, die met een kracht van 5 beaufort de regen in mijn gezicht blaast. In de stuurtaas zit de rest van de gebakjes. Ik moest ze absoluut meenemen, ter compensatie voor het slechte weer...

Bij *Dun Carloway* regent het al wat minder. Deze ronde stenen toren uit de IJzertijd werd tot in de middeleeuwen gebruikt als veilig onderkomen voor mens en dier. Wat verder liggen aan

de grillige kust de *Gearrannan Black Houses*, een gehucht dat geheel bestaat uit gerestaureerde authentieke lage huisjes met rieten daken. Het zijn nu self-catering vakantiehuisjes.

Verder gaat het, zuidoostwaarts op een smal eenbaanswegje dat 20 km lang door de veengebieden van noordelijk Lewis loopt. Nergens een huis, boom of afsluiting en tot aan de horizon alleen maar heide. Het geluid van de fietsbanden op het ruwe asfalt en de schrille kreten van enkele scholeksters benadrukken de stilte. *Stornoway* is de enige stad van betekenis op Lewis. Maar het is zondag en de zondagsrust is hier heilig: geen mens op straat en alle winkels gesloten. Gelukkig heb ik die scones nog!

Bizarre rotsen

De ferry brengt mij de volgende dag naar *Uig* op Skye. Daar begint meteen een forse klim dwars door Trotternish, het noordelijk deel van Skye, richting Quiraing. Dit is een gebied met bizarre rotsformaties die in een ver verleden door enorme aardverschuivingen zijn ontstaan. Een mekka voor wandelaars, natuurliefhebbers

Zeldzame Eriskaypony's.

en fotograferen. Een snelle afdaling brengt me in *Staffin* met als toeristische trekpleister een waterval die vanaf het plateau langs de steile kliffen op basaltblokken in de zee klatert. Aanhoudend klinkt het geklik van camera's...

Langs de weg naar *Portree* ligt *The Stor*, weer zo'n eigenaardige rotsformatie. De opvallende *Old Man of Stor* lijkt op een uit de kluiten gewassen versie van de menhir waarmee stripheld Obelix rondzeult. In *Portree* is het in juni al druk. Vrijwel alle bordjes van de B&B's tonen 'NO vacancies'. Maar ik blijf hier niet, mijn tocht gaat verder naar *Sligachan Bridge*, vanwaar ik een schitterend uitzicht heb op de *Cuillin*, de bergketen in het zuiden van Skye.

Lochs

Met de ferry van *Armadale* naar *Mallaig* steek ik de zee-engte tussen Skye en het Schotse vasteland over. Behalve een stukje langs de kust van *Morar* is er jammer genoeg geen alternatief voor de drukke autoweg tussen *Mallaig* en *Fort William*. Bij *Loch Ailort* kan ik gelukkig een afslag nemen naar *Loch Moidart*.

De doortocht over *Ardnamurchan* is een aaneenschakeling van meren in een ruig heideland met af en toe een dorpje. Het landhuis *Ardshealag Lodge* is de enige B&B in de wijde omtrek. Bij het ontbijt blijf ik de enige gast te zijn. Vanaf mijn plaatsje bij het raam heb ik een schitterend uitzicht op het grote landgoed dat tot aan de oever van het meer loopt.

De volgende dag gaat het door de uitgestrekte vallei van *Glen Geall* naar *Lochaline*. In de 14de eeuw had de machtige *McDonaldclan* in deze natuurlijke haven wel 800 'birlinns' liggen, een kleinere versie van de Vikingschepen. Het hoofd van de *MacDonaldclan* droeg dan ook de titel *Heer van de Eilanden*.

In het pittoreske *Tobermory* met zijn felgekleurde huizen langs de kaai ben ik nog net op tijd om in de plaatselijke distilleerderij een fles

De kaai van het pittoreske Tobermory op het eiland Mull.

Zicht op de Cuillin vanuit Sligachan Bridge.

single malt whiskey te kopen voor het thuisfront. Die kan er voor één dagje nog wel bij in de fietstas.

Microbe

De laatste dag is een waardige afsluiter. De ochtendmist trekt gelukkig op en het eiland Mull

blijkt één brok prachtige natuur te zijn. Van de ruige heideheuvels in het noorden voert het traject via de zwarte rotswanden aan de westkust en de groene valleien in het zuiden naar Craignure, waar de ferry me terug naar Oban zal brengen. Maar eerst nog een ommetje naar Duart Castle. Dit afgelegen kasteel op een land-

tong langs de Sound of Mull is het beslist waard om van dichtbij te bekijken.

Als ik in *Oban* van de ferry stap, besef ik dat de cirkel rond is. Maar ik besef ook dat de microbe mij te pakken heeft: ik wil zeker nog eens terug naar 'de eilanden aan de rand van de zee'.

Steekkaart

Route en bewegwijzering

Een meerdaagse fietstocht op de Hebriden vergt een goede organisatie. Je moet rekening houden met de vaarschema's van de ferry's (soms maar enkele keren per dag of per week), met het weer en met reservaties van B&B's. Een tentje lost de logiesproblemen wellicht op, maar dan ben je wel overgeleverd aan de weergoden.

Er zijn geen bewegwijzerde fietsroutes op de Hebriden. Goede kaarten zijn dus onontbeerlijk. Een gps op het stuur maakt alles een stuk makkelijker. Er zijn ook niet veel wegen en de meeste ervan zijn eenbaanswegen met op regelmatige afstand plaatsen waar auto's elkaar kunnen kruisen.

Mijn etappes: dag 1: ferry van Oban naar Lochboisdale (South Uist); dag 2: naar Leverburgh (Harris), 93 km; dag 3: naar Callanish (Lewis), 98 km; dag 4: naar Tarbert (Harris), 103 km; dag 5: naar Broadford (Skye), 90 km; dag 6: naar Acharacle (Ardnamurchan), 68 km; dag 7: naar Tobermory (Mull), 82 km, dag 8: terug naar Oban, 98 km.

Kaarten

Ik gebruikte de digitale *Ordnance Survey 50K Landranger UK* kaarten (www.mapyx.com) om gedetailleerde tracks te tekenen. Ik had ook prints mee, voor het geval de gps het zou laten afweten.

Info

De vaarschema's van alle ferry's staan op de website van Caledonian MacBrayne (www.calmac.co.uk). Tickets kan je in Oban kopen. Je kan ook een Island Rover ticket nemen. Of dat goedkoper is hangt ervan af hoe lang je op de eilanden blijft en hoeveel ferry-overtochten je neemt. Als fietser hoef je de ferry's niet te reserveren. Meer info: www.velotoeren.be.

groteroutepaden.be/opweg/archief > gpx-track

